

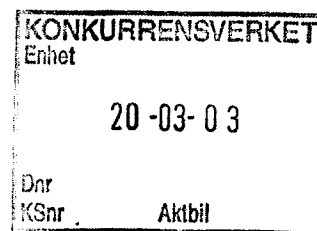

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avdelning 3

DOM
2020-03-03
Meddelad i Göteborg

Mål nr
1220-20

SÖKANDE

Råberget Entreprenad AB, 556603-8294

MOTPART

Mölnåds stad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND

Mölnåds stad (härefter "kommunen") genomför en upphandling avseende renovering av Glasbergets förskola (diarienummer 2019/63).

Av tilldelningsbeslut den 22 januari 2020 framgår att Vitre Bygg AB (härefter Vitre) vunnit upphandlingen.

Det förvaltningsrätten ska pröva i detta mål är om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på de grunder som Råberget Entreprenad AB (härefter Råberget) anför.

YRKANDEN M.M.

Råberget ansöker om överprövning och yrkar att rättelse ska ske på så sätt att anbudet från Vitre och ABCD Bygg inte ska beaktas. Råberget anför bl.a. följande.

Dok.Id 672055

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

I anbudsskyltet anges att en anbudsgivare bör bifoga en beskrivning av metoder och rutiner för miljö- respektive kvalitetsledning samt av dennes aktiva miljö- respektive kvalitetsarbete. Vitres anbud innehåller endast en projektspecifik miljö- respektive kvalitetsplan för Glasbergets förskola. ABCD Bygg har endast bifogat ett diplom. Det som efterfrågas kan varken beskrivas med miljö- eller kvalitetsplaner eller med diplom. Dessa dokument är arbetsdokument för, men inte en beskrivning av, arbetet. Dessutom har ingen av de två anbudsgivarna certifiering på sitt ledningssystem av kvalitet och miljö, vilket borde göra det än mer väsentligt att beskriva det så som beställaren efterfrågar. Genom två felaktigt ifyllda anbudsskyltar förlorade Råberget upphandlingen.

Kommunen har utformat anbudsskyltet på ett sådant sätt att majoriteten av skyltet kan gynna oseriösa leverantörer genom ordalydelsen ”bör”. Kommunen har också hävdad i mejl att det är korrekt uppfattat att man ”bör skicka med” handlingar och att det därmed inte utgör krav. Detta är inte förenligt med de upphandlingsrättsliga principerna. Det är heller inte förenligt med upphandlingsdokumenten där ordet ”bör” används för obligatoriska krav. Anbudsskyltet innehåller även en symbol vars innebörd är ett krav som måste uppfyllas på samtliga frågor där ordet ”bör” används. Att formuleringar kommer förtydligas i framtida upphandlingar styrker att Vitre och ABCD Bygg lämnat undermåliga anbud vilka ska förkastas.

Utöver det ovan angivna har kommunen dragit ut på tiden för att lämna ut allmänna handlingar. Dessutom har kommunen sekretessbelagt bilagor till anbud utan att motivera varför.

Kommunen anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. I upphandlingsdokumenten ställs inga obligatoriska krav på att anbudsgivaren ska vara ISO-certifierad i sitt miljö- och kvalitetsarbete. Det har inte heller

ställt några obligatoriska krav på att anbudsgivaren ska komma in med dokumentation som styrker att denne arbetar efter ISO-standarden. Att en anbudsgivare enligt anbudsformuläret bör bifoga beskrivning av metoder och rutiner för kvalitets- respektive miljöledningssystem innebär att det inte är obligatoriskt.

I upphandlingsdokumentens punkt AFD.221 och AFD.222 anges att en anbudsgivare ska ha ett kvalitetsledningssystem respektive miljöledningssystem som följer en specificerad ISO-standard. Detta innebär att entreprenören inte behöver vara ISO-certifierad utan ska följa ISO-standarden eller likvärdigt ledningssystem. I detta fall förutsätts att leverantören uppfyller kraven enligt de intyganden de lämnar in i anbudet. Kommunen har rätt att häva kontraktet för det fall att en leverantör brister i fullgörandet. Detta säkerställer att entreprenaden uppfyller ställda krav på kvalitets- och miljöledningssystem.

Användandet av ordet ”bör” i punkt 1.7 och 1.8 i anbudsformuläret kan upplevas som otydligt, men är ingenting som har påverkat utfallet i upphandlingen. Detta kommer att förtydligas i framtida upphandlingar för att undvika missförstånd. Detta innebär dock inte att anbudet från Vitre eller ABCD Bygg ska förkastas eftersom det inte rör sig om några obligatoriska krav.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att rätten inte är tillsynsmyndighet över kommunen och därför inte kan pröva kommunens handläggning i fråga om utlämnande av handlingar. I stället består förvaltningsrättens prövning av en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot principerna för upphandling eller någon annan bestämmelse i LOU. I mål om överprövning av en upphandling gäller som huvudprincip att den part som påstår att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange grunderna för sin talan (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Råberget har gjort gällande att Vitres och ABCD Byggs anbud inte ska beaktas med motiveringen att bolagen inte visat att de uppfyller kraven som ställs i punkt 1.7 och 1.8 i anbudsformuläret genom att inte lämna in faktiska beskrivningar av sitt aktiva miljö- respektive kvalitetsarbete.

I punkt 1.7 i anbudsformuläret anges att en anbudsgivare bör i anbudet bifoga en beskrivning av metoder och rutiner för miljöledning samt bifoga beskrivning av sitt aktiva miljöarbete. I punkt 1.8 i anbudsformuläret anges motsvarande vad gäller kvalitetsledning och att anbudsgivaren då bör bifoga en beskrivning av sitt aktiva kvalitetsarbete.

Förvaltningsrätten konstaterar att det följer redan av hur punkt 1.7 och 1.8 är formulerade, dvs. genom användningen av ordet ”bör”, att det inte rör sig

om några obligatoriska krav. Att de båda punkterna är markerade med *symbolen* som enligt anbudsformuläret innebär ett krav som måste uppfyllas kan visserligen uppfattas som förvirrande, men enligt förvaltningsrättens mening måste *ordalydelsen* av en fråga eller ett krav vara den avgörande faktorn vid upphandlingsrättslig regeltolkning. Av praxis framgår dessutom att förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och unionsrätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50). Anbudsformulärets utformning kan mot denna bakgrund inte i sig anses strida mot LOU.

Av punkt AFD.221 och AFD.222 i upphandlingsdokumentet framgår dessutom att en leverantör *ska* ha ett kvalitets- respektive miljöledningssystem som följer en specificerad ISO-standard alternativt ett likvärdigt ledningssystem. I punkt AFB.52 i upphandlingsdokumenten förtydligar kommunen specifikt att den har rätt att häva ett avtal om bl.a. kraven i punkt AFD.221 och AFD.222 inte är uppfyllda under hela entreprenadtiden. I alla lägen måste alltså en anbudsgivare ha kvalitets- och miljöledningssystem som följer angivna standarder, men det har i upphandlingen inte funnits ett krav på att ge in sådana beskrivningar som anges i punkt 1.7 och 1.8 i anbudsformuläret.

En upphandlande myndighet har i regel inte någon skyldighet att kontrollera om uppgifter som lämnats under anbudstiden är riktiga när omständigheter i det enskilda fallet inte ger anledning att ifrågasätta riktigheten. En misstanke om eller ett påpekande från en annan anbudsgivare att ett anbud inte uppfyller ett givet krav kan dock medföra skäl för myndigheten att kontrollera uppgiften i fråga. Den utvidgade utredningsskyldigheten gäller även om uppgifterna blivit kända först i samband med en överprövningsprocess och även om anbudsgivaren enligt upphandlingsdokumenten inte varit skyldig att ge in bevis på att kravet uppfylls (se t.ex. Kammarrätten i Göteborgs domar i mål nr 4904-09 och 3688-14).

Enligt förvaltningsrättens mening har det inte någon gång i samband med Vitres och ABCD Byggs anbudslämnande eller efteråt kommit fram några omständigheter som skulle föranlett en utvidgad utredningsskyldighet för kommunen att kontrollera att bolagen uppfyllde kraven på kvalitets- och miljöledningssystem. Följaktligen kan kommunens agerande i denna del inte ha skett i strid med LOU, varför Råberget inte heller kan anses ha lidit skada av förfarandet.

Sammanfattningsvis har Råberget inte förmått visa att kommunen har åsidosatt de grundläggande principerna på ett sådant sätt att Råberget därigenom har lidit eller riskerat lida skada. Det saknas därmed skäl för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-05)

Karin Johansson
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Alexander Dahlman.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.